

YOSH AVLODGA TIKUVCHILIK SANOATINI YO'LGA QO'YISH CHORA-TADBIRLARINI O'QITISH

Hamdamova Matluba G'aniyevna

1-son kasb-hunar maktabi maxsus fan o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada tikuv sanoatidagi tadbirkorlikda muvaffaqiyatga erishishining asosiy sharti ijodiy yondoshuvlari va imkoniyatlari haqida yozilgan. Tikuv korxonasini ochishdan avval ishlab chiqarish yo'nalishiga qanday e'tibor qaratilishi darkor ekanligi yoritilib o'tilgan.

Kalit so'zlar: dizaynerlik, tovarlar assortimenti, tijorat tuzilmasi, eksklyuziv mahsulotlar, sog'lom raqobat, maishiy xizmatlar, oilaviy korxonalar, tekstil.

Bugungi kunda tikuv sanoatidagi tadbirkorlikda muvaffaqiyatga erishishining asosiy sharti ijodiy yondoshuvdir. Dizaynerlik liboslari saloni, yumshoq qo'g'irchoqlar ishlab chiqarish, maxsus kiyim tayyorlash sexi – xullas, imkoniyatlarni faqat tasavvur olamigina cheklashi mumkin. Tikuv korxonasini ochishdan avval ishlab chiqarish yo'nalishiga aniqlik kiritib olish darkor:

- liboslar – maishiy, maxsus, kundalik, bolalar uchun, kattalar uchun;
- matoli o'yinchoqlar;
- uy uchun tekstil mahsulotlari;
- boshqa aksessuarlar.

So'ngra ishlab chiqarish xajmi rejalashtiriladi, shu tanlangan raqam biznesga kiritiladigan mablag' miqdori, bino katta-kichikligi va ishchilar sonini belgilab beradi. Ish yo'nalishini tanlagandan keyin tijorat tuzilmasi MChJ, YaTT yoki oilaviy korxonalar tarzida ro'yxatdan o'tkaziladi.

Biznes turi qanday tanlanadi? Kichik korxonalar uchun ishlab chiqarishning o'rtacha xajmi kuniga – 25–50 ta mahsulotni tashkil etadi. Kichik xajmdagi tikuv biznesi kapitali cheklangan hamda eksklyuziv mahsulotlarni bozordagi o'rtacha mahsulotlar narxidan biroz balandroq bahoda sotish niyatidagilarga to'g'ri keladi. Kuniga 150–200 ta mahsulot tikuvchi kattaroq sex mahsulotlarning ulgurji sotilishi hisobiga tezroq foydaga kiradi. Sex ochishdan oldin bozorni, haridorlarning ta'bini va cho'ntagini yaxshilab o'rganib chiqish zarur qilmaydi. Bozorda haridorlar siz ishlab chiqarishni mo'ljallayotgan tovarni taxminan qanchadan harid qilishini surishtiring. O'z resurslaringiz va haridorlarning talablaridan kelib chiqqan holda tovarlar assortimentini kengaytirib borasiz.

Xonadonda tikuvchilik atelyesini tashkil etish ancha oson. Buning uchun zamonaviy tikuv uskunalari olish va asosan reklamaga urg'u berish darkor. Flayerlar tarqatish, sayt yoki ijtimoiy tarmoqlarda mahsulotlarni targ'ib qilish yaxshi yordam berishi mumkin. Kichik atelye garchi qisqa fursat ichida o'zini qoplasa-da,

katta daromad keltirmaydi. Bunday holatda daromadni oshirish uchun yuqori narxlar bo'yicha eksklyuziv liboslarni ishlab chiqarishga e'tibor qaratish joiz.

Tikuv korxonasi texnologiyalari. Tikuv mahsulotlarini ishlab chiqarish jarayoni quyidagi bosqchlardan iborat:

- modelni loyihalashtirish;
- modelni konstruktsiyalar va matoga ko'chirish;
- matoni bichish;
- tikish, ishlov berish, bezash.

Modellashtirish bilan modelyer shug'ullanadi. U bo'lg'usi mahsulotning eskizini yaratadi, rangini, mato turini tanlaydi. Konstruktor eskizni chizmaga tushirib, detallar xajmi va material o'lchovini hisoblaydi. Andoza va texnik hujjatlashtirishni ham u amalga oshiradi. Atel'ye yoki kichikroq tikuv sexida model'yer va konstruktor ishini bichiqchi bajaradi – mijoz bilan muloqot qiladi, o'lchamlarni oladi, detallarni bichadi. So'ngra tayyor holatga keltirib tikish uchun tikuvchilarga topshiradi.

Binoga qo'yiladigan talablar. Yuqorida aytganimizdek, sex joylashadigan maydon ishlab chiqariladigan tovarlarning soniga bog'liq. Masalan, kuniga 100ta tovar ishlab chiqarish uchun 60–70 kv.m. maydon zarur. Binoni ijaraga olishdan avval yong'in va sanitariya nazorat organlari vakillarini chaqirib, faoliyat yuritishga ruxsat olish kerak. Bino yong'in xavfsizligi normalariga javob berishi uchun uni yong'in signalizatsiyasi, avariya chiqishi va o'to'chirgich bilan jihozlash darkor.

Uskunalar. Bino ijarasi bilan bog'liq muammolar o'z yechimini topganidan keyin uskunalar ro'yxatini tuzish kerak:

- tikuv mashinasi;
- overlak;
- matoni bichish uchun mashina;
- maishiy dazmol;
- bug' generatori;
- bichish uchun qaychi;
- tugma solish apparati;
- stollar va stellajlar, manekenlar;
- boshqa harajhatlar – ip, tikuvchilik qaychilari, bo'r va boshqalar.

Zarur xodimlari. Tikuv biznesi muvaffaqiyatining yana bir kaliti – xodimlar malakasi. Kichik ishlab chiqarishni yo'lga qo'yishda:

- 1-2 nafar bichg'ich;
- 2-3 nafar tikuvchi;
- farrosh;
- buyurtmalar qabul qiluvchi kerak bo'ladi.

Keyinchalik modelerlar, dizaynerlar, tor doirada ixtisoslashgan tikuvchilarni ishga qabul qilish mumkin.

Muhim maslahatlar.

•Mato ishlab chiqaruvchilar bazasini o'rganing. Agar mato ishlab chiqaruvchilar bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqa o'rnatangiz, chiqimlarni sezilarli ravishda kamaytirishga erisha olasiz.

•Qanday mahsulotga talab katta bo'lishini aniqlash uchun birvarakayiga bir nechta yo'nalishda ish boshlang. Oqshom liboslari, matolardan suvenirilar, maxsus kiyim-bosh, turli aksessualar chiqarishga urinib ko'ring.

•Tovarlarning ilk partiyasini bozorgan chiqargandan keyin talabni yana bir bor o'rganib chiqing. Shundan kelib chiqish asosiy yo'nalishni qanday tovarlar egallashi bo'yicha qaror qabul qilsangiz bo'ladi.

•Bozordagi talab bo'yicha ham, taklif bo'yicha ham aniq tasavvurga ega bo'lishingiz talab etiladi. Raqobatchilar do'konlariga kiring: ular qanday mahsulotlar ishlab chiqarishmoqda va narxlari qanday? Ammo raqiblarning g'oyalarini o'g'irlamang, haridorlarni jalb etish uchun o'z yondoshuvingizni, mahsulotlaringizning o'ziga xos jihatini o'ylab toping.

Vaqt chaqalarni pulga aylantiradi, pullarni esa boylikka. Biznes yo'lga qo'yilmasidan "tagiga olib" ketmasligi uchun uning o'z-o'zini qoplash muddatini taxminan hisoblab chiqing. Bunda harajatlar va daromadlar hisobidan kelib chiqish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Kamilova X.X. Xamrayeva N.K. «Tikuv buyumlarini konstruksiyalash». Darslik. – T.: «Cho'lpon », 2011 y. – 400 b
2. Kamilova X.X. Xamrayeva N.Tikuv buyumlarini konstruksiyalashDarslik. – "Moliya", 2003 y. – 350 b.
3. Янчевская Е.А. Ayollar ust- kiyimlarini konstruksiyalash T.: «O'qituvchi 1998 yil. – 320 b
4. Коблякова Е.Б. Конструирование одежды с элементами САПР. Учебник.- М., «Легпромбытиздат», 1988 г. – 464 chhttp://fayllar
5. Норқўзиева, Дилрабо Шералиевна. "Таълим тизимида юзага келадиган низолар шахс ижтимоий–психофизиологик меъёрдан оғишининг кўриниши сифатида." *Academic research in educational sciences* 4.ТМА Conference (2023): 537-541.
6. Норқўзиева, Д. "Мақтаб ўқувчилари ўртасида юзага келадиган низоларни олдини олиш–конструктив хулқ самарадорлигининг омили сифатида." Журнал Педагогика и психологии в современном образовании I (2023).
7. Норқўзиева, Д. Ш. "Мақтаб ўқувчиларида ўқув мотивациясини шакллантириш муаммо сифатида." *Academic research in educational sciences* 3.NUU Conference 2 (2022): 851-855.